

Valtuustoaloite 7.11.: Köyhyysohjelman laatiminen Pirkanmaan hyvinvointialueella

Suomessa ei ole virallista kansallista pienituloisuuden tai köyhyysrajan määritelmää, mutta pienituloisiksi käsitetään ne perheet tai henkilöt, joiden kotitalouden käytettävissä olevat rahatulot ovat pienemmät kuin 60 prosenttia kaikkien kotitalouksien käytettävissä olevien rahatulojen mediaanitulosta. Pirkanmaalaisista pienituloisia oli vuonna 2020 13 %, joista pitkittyneesti pienituloisia 8 % (lähde: Tilastokeskus). Köyhyys on vahvasti ylisukupolvista, eli köyhyydestä kärsivien perheiden lapsilla on suurempi riski kärsiä köyhyydestä ja sen mukanaan tuomista ongelmista myös aikuisena. Ylisukupolvisuutta vahvistaa se, että Suomessa vähäosaiset ja pieni-tuloiset jäävät ilman tarvitsemiaan palveluja yleisemmin kuin muissa Pohjoismaissa (lähde: Kela).

Köyhyys vaikuttaa laajasti yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen elämään. Köyhyydessä on kyse rahan puutteesta, muttei pelkästään siitä: kyse on jatkuvasta kamppailusta yhteiskunnan osallisuudesta, perusturvallisuuden puuttumisesta ja pahimmillaan huono-osaisuuden kierteestä, jossa taloudelliset, sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat kasaantuvat. Köyhyydestä kärsivillä on usein muita enemmän tarvetta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille, mutta myös muita korkeampi kynnyksien saamiselle. Esimerkiksi ikääntyneistä alimpaan tuloviidennekseen kuuluvat tarvitsevat terveyskeskuslääkärin palveluita useammin kuin ylimpiin tuloluokkiin kuuluvat, mutta useampi kuin joka kymmenes heistä jättää käymättä lääkärisä heikon taloudellisen tilanteen vuoksi (lähde: THL). Inhimillisen kärsimyksen lisäksi terveyserot aiheuttavat suuria yhteiskunnallisia kustannuksia.

Sote-uudistus on mainittu sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmassa köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2022:15). Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden ydintehtävänä on ihmisten hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen. Tähän kuuluu erottamattomasti köyhyyden, syrjäytymisen ja huono-osaisuuden ennaltaehkäisy ja purkaminen niillä keinoilla, joita hyvinvointialueen toimintaympäristössä on käytettävissä. Hyvinvointialueella voidaan vaikuttaa esimerkiksi ennaltaehkäisevien palveluiden laatuun ja saatavuuteen, asiakasmaksuihin, psykososiaalisen hoidon saatavuuteen, päihdehoidon vaihtoehtoihin sekä lapsiperheille tarjottaviin ei-lakisääteisiin palveluihin. Hyvinvointialueen toiminnan systemaattinen tarkasteleminen erityisesti köyhyyden ennaltaehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta mahdollistaa pitkäjänteisen työn pirkanmaalaisen hyvinvointierojen pysyvän kaventamisen eteen. Tämä on myös alueen tulevaisuuden taloudellisen kestävyuden perusta.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Pirkanmaan hyvinvointialue asettaa köyhyystyöryhmän laatimaan alueelle oman köyhyysohjelman, joka sisältää tavoitteet sekä toimenpiteet köyhyyden ja eriarvoistumisen vähentämiseksi eri väestöryhmissä Pirkanmaalla sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden sekä sidosryhmäyhteistyön näkökulmasta.

Kukka Kunnari,
aluevaltuutettu, vasemmistoliitto